

Apie vardažodžių kirčiavimo naujoves

Diana Žėkienė

Vilniaus kolegijos Sveikatos priežiūros fakultetas

Prasminga rudenį kalbėti apie permainas. Apmiršta gamta, ir viskas aplinkui pasikeičia – keičiasi augalija, persimai-no oras... Taip pat mainosi ir žmogus, jo nuotaikos, mintys, įpročiai. Panašiai kaip gamta ir oras kinta žmogaus gyve-nimas, jo kalba. Jau kuris laikas visuomenę ir šiuolaikinius akcentologus domina lietuvių kalbos kirčiavimui būdingi kitimai, šiuolaikinėje kalboje vyraujančios kirčiavimo ten-dencijos, beatsirandančios naujos kirčiavimo gretybės. Va-dovaudamasi atliktais tyrimais ir turėdama reprezentatyvių vartosenos duomenų iš viso lietuvių kalbos ploto, Valstybinė lietuvių kalbos komisija (VLKK) neseniai paskelbė daugiau kaip 500 žodžių sąrašą, kuriame pateikiami realioje vartose-noje išplitę ir kalbos sistemai neprieštaraujantys kirčiavimo variantai, taigi vertinami kaip **norminiai**. Šį kartą kelis iš jų norėčiau pristatyti (išsamus sąrašas: www.vlkk.lt/naujienos/pakomisiu.../vardazodziu-kirciavimo-kodifikacijos-naujoves):

angliāvandenis 1 ir angliavandėnis 2
 apklōtas 2 ir āpklotas 3^b
 āvalynė 1 ir avalynė 2
 ceitnotas 1 ir ceitnōtas 2
 cinamōnas 2 ir cināmonas 1
 cūkraligė 1 ir cukrāligė 1
 čiaudulys: čiaūdulj 3a ir čiaūdulj 3^b
 gyvaštis 3a ir gývaštis 1
 imbieras 1 ir imbiēras 2
 įklōtas 2 ir įklotas 1
 įmautė 1 ir įmaūtė 2
 jaudulys: jáudulj 3a ir jaūdulj 3^b
 káulaligė 1 ir kaulāligė 1
 káulaplėvė 1 ir kaulāplėvė 1
 ketvirītis 2 ir kētvirtis 1

kiaurỹmė 2 ir kiáurymė 1
 kontėineris 1 ir konteīneris 1
 kurčnebylis, 1 ir kurčnebylỹs, 3^{ab}
 lavōninė 1 ir lavoninė 2
 liauka 1 ir liaukā 2
 mēdžiaga 1 ir medžiagā 3^b
 meñtė 2 ir mentė 4
 miūziklas 1 ir miuziklas 2
 negaliā 2 ir nēgalia 1
 netvarkā 3 b ir nētvarka 1
 nōsiaryklė 1 ir nosiāryklė 1
 nōsiaskylė 1 ir nosiāskylė 1
 operācinė 1 ir operacinė 2
 pagālbinkas 1 ir pagalbiniñkas 2
 pāiniava 1 ir painiavā 3a
 paširdžiaī 3b ir paširdžiai 1
 pātalyne 1 ir patalynė 2
 pātiekalas 34b ir patiēkalas 3^b
 prōcentas 1 ir proceñtas 2
 promilė 1 ir promilė 2
 reñtgenas 1 ir rentgēnas 2
 snaudulỹs: snáudulj 3a ir snaūdulj 3^b
 trūkdīs 2 ir trukdỹs 4
 tvársliava 1 ir tvarsliaivā 3^a
 tvařstis 2 ir tvārštis 1
 Vėlinės 1 ir Vėlinės 2

Rudeniniame gamtos, žmogaus minčių, kalbos virsme švenčiamos Vėlinės 1 (Vėlinės 2). Rimstant veiklijam laikotarpiui pati gamta nuteikia reikšmingiems apmąs-tymams: kokie esame, ką prarandame ir ką įgyjame, ko išmokome, o ką dar reikės įsisąmoninti... Taip ir kalba – gyva, vadinasi, vis besikeičianti.

LITUOVOS MEDICINOS BIBLIOTEKA PRISTATO

Mokslinė konferencija, sujungusi bibliografus ir medikus

Janina Valančiūtė

Lietuvos medicinos biblioteka

Spalio 12 d. Lietuvos medicinos bibliotekoje vyko moks-linė konferencija „Medicinos bibliografijos raida ir svarba mokslininkui“, skirta gydytojo psichiatro, bibliografo Vlado Šimkūno 100-osioms gimimo metinėms. Joje dalyvavo dau-giau kaip 60 dalyvių iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Pakruojo, Švenčionėlių. Į renginį susirinko ne tik bibliotekų atstovai, bet ir medikai.

Konferencijoje perskaityti pranešimai apie nacionalinę

bibliografijos reikšmę, terminiją, apžvelgta bibliografijos raida ir istorija. Pristatyti žymiausi bibliografai ir leidiniai. Aptartos personalinės bibliografijos, jų struktūra, reikšmė, socialinė pa-skirtis bei funkcijos. Pranešimus skaitė dr. Nijolė Bliūdžiuvie-nė ir dr. Violeta Černiauskaitė (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka), dr. Birutė Railienė (Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka), Nijolė Raudytė (Šv. Pran-ciškaus onkologijos centras), Lietuvos medicinos bibliotekos